

ĐỀ THI TUYỂN SINH ĐẠI HỌC NĂM 2012

Môn: NGỮ VĂN; Khối: D

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề

PHẦN CHUNG CHO TẤT CẢ THÍ SINH (5,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Trong tác phẩm *Vợ chồng A Phủ* của Tô Hoài (*Ngữ văn 12*, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2011), việc Mị nhìn thấy “dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại” của A Phủ diễn ra trong hoàn cảnh nào? Sự việc ấy có ý nghĩa gì đối với tâm lí của nhân vật Mị?

Câu 2. (3,0 điểm)

Ngưỡng mộ thần tượng là một nét đẹp văn hóa, nhưng mê muội thần tượng là một thảm họa.

Hãy viết một bài văn ngắn (khoảng 600 từ) trình bày suy nghĩ của anh/ chị về ý kiến trên.

II. PHẦN RIÊNG (5,0 điểm)

Thí sinh chỉ được làm một trong hai câu của phần riêng (câu 3.a hoặc 3.b)

Câu 3.a. Theo Chương trình Chuẩn (5,0 điểm)

Truyện ngắn *Chí Phèo* của Nam Cao kết thúc bằng hình ảnh:

Đột nhiên thị thấy thoáng hiện ra một cái lò gạch cũ bỏ không, xa nhà cửa, và vắng người lại qua...

(*Ngữ văn 11*, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2011, tr.155)

Truyện ngắn *Vợ nhặt* của Kim Lân kết thúc bằng hình ảnh:

Trong óc Tràng vẫn thấy đám người đói và lá cờ đỏ bay phấp phới...

(*Ngữ văn 12*, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2011, tr.32)

Cảm nhận của anh/ chị về ý nghĩa của những kết thúc trên.

Câu 3.b. Theo chương trình Nâng cao (5,0 điểm) Cảm nhận của anh /chị về hình ảnh tạo vật thiên nhiên và tâm trạng của nhân vật trữ tình trong đoạn thơ sau:

*Sóng gợn tràng giang buồn điệp điệp,
Con thuyền xuôi mái nước song song,
Thuyền về nước lại, sầu trăm ngả;
Cúi một cảnh khô lác mấy dòng.*

*Lơ thơ cồn nhỏ gió đìu hiu,
Đâu tiếng làng xa vãn chợ chiều.
Nắng xuống, trời lên sâu chót vót;
Sông dài, trời rộng, bến cô liêu.*

(*Tràng giang* – Huy Cận, *Ngữ văn 11 Nâng cao*, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2011, tr.49)

BÀI GIẢI GỢI Ý

Câu 1: Thí sinh phải làm rõ hai ý:

* Hoàn cảnh Mị nhìn thấy:

- Hằng đêm Mị thức thật khuya và trở dậy thật sớm để hơ lửa, kể cả sau những lần bị A Sử đánh.
- A Phủ để hở ăn mất bò nên bị thống lí Pá Tra trói vào cột. Mị nhìn thấy nhưng cô vẫn thản nhiên.
- Đến đêm thứ ba thì Mị nhìn thấy *một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại* của A Phủ và Mị đã xúc động.

* Ý nghĩa của sự việc nói trên đối với tâm trạng của Mị :

- Hình ảnh *một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại* của A Phủ là một hình ảnh thương tâm có nhiều ý nghĩa – giọt nước mắt lặng lẽ của một người đàn ông khỏe mạnh, nhanh nhẹn, cứng cỏi đang trở nên tiêu tụy trong một xã hội mà đàn ông là người có vai trò tuyệt đối quan trọng. Chính vì vậy, nó đã làm Mị xúc động.

- Sự việc nói trên đã khơi mở nguồn mạch nhân ái vốn tiềm ẩn trong tâm hồn Mị. Nó đã làm sống lại trong tâm hồn Mị nhiều cảm xúc và suy nghĩ : nó làm Mị nhớ lại thảm cảnh của bản thân; thương thân nên Mị thương cho hoàn cảnh của A Phủ; căm giận sự độc ác của cha con thống lí Pá Tra; thấy việc A Phủ phải chịu, sẽ phải chết là một điều bất công phi lý.

- Sự việc này đã dẫn Mị đi tới một hành động tự phát nhưng rất táo bạo, hợp lý: Cởi trói cho A Phủ và chạy trốn theo A Phủ để giải phóng cuộc đời mình khỏi những bất công đau khổ.

Câu 2:

Thí sinh có thể triển khai bài làm theo những cách thức cụ thể khác nhau. Sau đây chỉ là một số gợi ý:

+ Giới thiệu chung: Cuộc sống có những người, những điều cao đẹp được nhiều người biết tới. Nó trở thành những thần tượng đối với con người. Nhưng người ta phải có thái độ như thế nào đối với thần tượng cho phải, bởi lẽ : *Ngưỡng mộ thần tượng là một nét đẹp văn hóa, nhưng mê muội thần tượng là một thảm họa.*

+ Giải thích :

- Thần tượng là những người, những điều được mọi người tôn sùng, chiêm ngưỡng. Nhưng thái độ của mọi người đối với thần tượng có thể dẫn tới những kết quả khác nhau: *Ngưỡng mộ thần tượng là một nét đẹp văn hóa, nhưng mê muội thần tượng là một thảm họa.*

- Tại sao *Ngưỡng mộ thần tượng là một nét đẹp văn hóa, nhưng mê muội thần tượng là một thảm họa?*

- Ngưỡng mộ khác với mê muội: Người ngưỡng mộ vẫn giữ được sự tỉnh táo, sáng suốt, khách quan của tinh thần, do đó có thái độ đúng mực đối với thần tượng, trong khi người mê muội thì thường chủ quan, thiếu sự sáng suốt, tỉnh táo trong mối quan hệ với thần tượng, do đó dễ có những thái độ không đúng mực, không phù hợp.

- Trong việc ngưỡng mộ thần tượng, người ta dễ hiểu rõ cái đẹp của thần tượng và có sự ngưỡng mộ; người ta cũng hiểu rõ bản thân; do đó người ta có thể hoặc có sự thán phục, hoặc có nỗ lực để phấn đấu và đi theo gương theo cách hiểu mình hiểu người, không có những hành vi thái độ quá đáng ảnh hưởng đến nhân cách của bản thân. Vì thế, đó là một nét đẹp văn hóa: cư xử văn minh, lịch sự đúng mực, phù hợp.

- Trong khi đó, mê muội thần tượng thì dễ khiến người ta chỉ nhìn thấy thần tượng một cách phiến diện (hào quang của những thần tượng ca nhạc) thường lại có những thái độ hành vi quá đáng và do đó nó ảnh hưởng đến cuộc sống của bản thân, có khi dẫn tới những tai họa lớn (ví dụ : tốn thời gian, tiền của và thậm chí cả sinh mạng).

+ Bình luận:

- Không nên sống trên đời mà không có thần tượng bởi vì ai cũng cần phải có một mục đích rõ ràng để sống, phải có những điều, những người tốt đẹp mà mình ngưỡng mộ, yêu mến, khâm phục để noi gương và phấn đấu. Có như vậy cuộc sống mới có thể dễ có ý nghĩa, có động lực thúc đẩy để phấn đấu. Không có thần tượng người ta dễ sống theo kiểu bèo dạt hoa trôi.

- Cũng cần thấy rõ ý nghĩa khái quát của thần tượng và sự hiện diện của thần tượng ở mọi lĩnh vực của đời sống (văn học, lịch sử, khoa học...) chứ không phải chỉ có thần tượng trong lĩnh vực âm nhạc, thể thao.

- Cần phải có thái độ đúng đắn đối với thần tượng đó là ngưỡng mộ thần tượng chứ không mê muội thần tượng.

- Ý kiến trên có ý nghĩa của một lời nhắc nhở, một lời khuyên rất thực tế, thời sự đối với giới trẻ hiện nay ở nước ta và đối với tất cả mọi người.

II. PHẦN RIÊNG

Câu 3a.

I. GIỚI THIỆU: tác giả, tác phẩm

- Nam Cao và Kim Lân là hai trong những cây bút hiện thực xuất sắc trong đời sống văn học hiện đại Việt Nam, đều viết thành công về đề tài người nông dân.

- Chí Phèo và Vợ nhặt là hai thiên truyện khắc họa tình trạng thê thảm của người nông dân trước cách mạng tháng Tám. Tuy nhiên kết quả cuối cùng có những bước ngoặt khác nhau: *Một bên là những ám ảnh đen tối; một bên là hình ảnh gợi nhiều hy vọng.*

II. NỘI DUNG (Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng phải đảm bảo các ý sau đây).

1. Nêu khái niệm nhân đạo trong văn học.

2. Cảm nhận hình ảnh “cái lò gạch bỏ không” qua sự ám ảnh của thị Nở trong truyện ngắn Chí Phèo.

a. Khái quát nội dung tác phẩm Chí Phèo.

b. Tóm tắt cuộc đời đầy bi kịch của người nông dân Chí Phèo

c. Ý nghĩa hình ảnh “cái lò gạch cũ” không người qua lại.

- Nỗi ám ảnh về sự đen tối và bế tắc của người nông dân trong xã hội bất công khi chưa có ánh sáng cách mạng. Ở đó tình trạng người nông dân bị bọn cường hào ác bá đẩy vào “bước đường cùng”. Người nông dân lương thiện bị bỏ rơi như đứa trẻ bị bỏ rơi trong cái lò gạch cũ.
- Nông thôn Việt Nam ngày ấy tan hoang chẳng khác gì cái lò gạch bị bỏ hoang.
- Hiện thực đó có ý nghĩa tố cáo sâu sắc xã hội thực dân nửa phong kiến trước đã tiếp tay cho bọn ác bá giày xéo nông dân.
- Thể hiện cái nhìn xót xa của nhà văn đối với tương lai đen tối của người nông dân.

3. Cảm nhận hình ảnh “đám người đói và lá cờ đỏ bay phấp phới” thoáng hiện qua tâm trí nhân vật Tràng trong truyện ngắn “Vợ nhặt”

- Khái quát nội dung tác phẩm “Vợ nhặt”
- Tóm tắt về cuộc đời nhân vật Tràng.
- Ý nghĩa “đám người đói và lá cờ đỏ bay phấp phới”

+ “đám người đói” vẫn đang là hiện thực.

+ “lá cờ đỏ bay phấp phới” gợi ra một thứ ánh sáng cao đẹp là cách mạng sẽ xua tan bóng tối của hiện thực đói khát ấy.

+ Vượt qua hiện thực đen tối của nạn đói, nhân vật có cái nhìn tin tưởng về phía tương lai.

+ Thông điệp ngợi ca cách mạng, bởi chỉ có cách mạng mới có thể mang đưa nhân dân đến bến bờ tươi sáng.

4. Nhận định chung:

a. Điểm tương đồng

- Truyện ngắn “Chí phèo” của Nam Cao và “Vợ nhặt” của Kim Lân đều thể hiện ánh nhìn nhân đạo của hai nhà văn đối với đời sống, những mảnh đời bất hạnh trong xã hội cũ.

- Cả hai thiên truyện đều mang ý nghĩa tố cáo sâu sắc xã hội thực dân, phong kiến, phát xít.

- Cả hai nhà văn đều thể hiện tài năng trong sáng tạo nghệ thuật.

b. Điểm khác biệt:

Hai chi tiết, hai tác phẩm đã ra đời trong hai giai đoạn khác nhau của văn học: trước và sau Cách mạng tháng Tám. Hai hình ảnh mang hai ý nghĩa khác nhau:

+ Người nông dân trong truyện ngắn Chí Phèo hoàn toàn bế tắc vì không được cách mạng soi sáng.

+ Người nông dân trong truyện ngắn “Vợ nhặt” đặt niềm tin vào tương lai vì có hình ảnh cách mạng xuất hiện.

+ Bút pháp: Nam Cao viết theo khuynh hướng hiện thực phê phán; Kim Lân viết theo khuynh hướng hiện thực xã hội chủ nghĩa.

III. Kết luận

+ Khắc họa chân thực, sinh động đời sống đáng thương của nhân dân ta.

+ Tố cáo xã hội sâu sắc

+ Tấm lòng của nhà văn

+ Tài năng trong sáng tạo qua những hình ảnh giàu ý nghĩa góp phần nổi bật tư tưởng chủ đề nhân đạo của tác phẩm.

Câu 3b.

I. Giới thiệu :

- Vài nét về tác giả Huy Cận và bài thơ *Tràng Giang*.

- Hai khổ thơ mở đầu thể hiện cảnh vật thiên nhiên và tâm trạng của nhân vật trữ tình.

II. Phân tích :

- Giới thiệu vị trí của hai khổ thơ : Hai khổ đầu tiên của bài thơ.

- Giới thiệu nội dung hai khổ thơ : cảnh vật sông dài trời rộng trong buổi hoàng hôn và tâm trạng của nhân vật trữ tình trong buổi hoàng hôn đó.

- Phân tích khổ 1 : Cảnh mặt sông dài trong buổi hoàng hôn.

+ Cảnh vật thiên nhiên : mặt sông dài được miêu tả qua các chi tiết theo bút pháp tả cảnh ngụ tình.

+ Cảnh vật mênh mông, vắng lặng, u buồn gắn với tâm trạng lẻ loi, cô đơn của nhà thơ trước không gian rộng lớn. Điều này được thể hiện rõ qua các chi tiết nghệ thuật: *buồn điệp điệp; xuôi mái nước song song; thuyền về nước lại, sầu trăm ngả; cù một cánh khô lác mấy dòng*.

- Phân tích khổ 2 : Bức tranh thiên nhiên mênh mông của sông dài, trời rộng.

+ Tầm nhìn của nhân vật trữ tình kéo dài theo chiều dài của dòng sông và mở rộng với bầu trời cao bên trên khiến cho cảnh vật trở nên mênh mông và càng làm rõ tâm trạng lẻ loi, cô đơn của nhân vật trữ tình trước cảnh vật.

+ Cảnh vật và tâm trạng đã được bộc lộ rõ qua các chi tiết nghệ thuật : *lơ thơ; gió đìu hiu; đâu; nắng xuống trời lên; sâu chót vót; sông dài trời rộng, bến cô liêu.*

- Nhận xét đánh giá :

+ Bức tranh cảnh sông dài trời rộng mênh mông, đượm buồn.

+ Tâm trạng nhân vật trữ tình: u buồn, lẻ loi, cô đơn và nhuốm nỗi *sầu nhân thế*.

+ Tiêu biểu cho giá trị chung về nội dung và nghệ thuật của bài thơ.

+ Kín đáo thể hiện tình yêu của nhà thơ đối với đất nước quê hương.

Ts. Phạm Thùy Phương

Trung tâm luyện thi Đại học Vĩnh Viễn – TPHCM